

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ЗА

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

**Наукові
базари**

РІК ВИДАННЯ

XXXVI

№ 1 (984)

9 СІЧНЯ

1970 р.

Ціна 2 коп.

СЕСІЯ РОЗПОЧАЛАСЯ

НАШ університет вступив в один з відповідальних періодів свого життя. Розпочалася зимова сесія 1970 року. 2-7 лютого ми зможемо підбити перші підсумки.

Сесія цинішнього року особлива. 1970 рік — це рік Ленінського ювілею. Це — рік 25-річчя перемоги нашої країни в титанічній боротьбі з гітлерівським фашизмом. В цьому році кожен член колективу взяв на себе зобов'язання працювати краще, ефективніше, ніж будь-коли. Кожен комсомолець складає зараз Ленінський залік, важливим елементом якого є відмінне знання своєї професії. Все це робить особливо відповідальним майбутнє випробування. Мало взяти на себе зобов'язання, говорити про своє прагнення краще працювати. Треба ділом показати це на практиці. І ось тепер, в період сесії, кожен студент може показати, наскільки його діла збігаються з словами.

Успішність в нашему університеті в минулому році складала 82 проценти. Протягом останніх декількох років цифра успішності мала тенденцію не до підвищення, а до пониження. Причин для цього багато. Є недоліки в організації учебного процесу, в роботі кафедр, в роботі студентських громадських організацій. На партійному активі з питань навчання, що відбувається в грудні минулого року, відзначалось, що в університеті, в окремих його ділянках, недооцінюється учебний процес.

Нинішнього року обговорюється питання про упорядкування виробничої і педагогічної практик. Після вирішення цього питання факультети повинні затвердити на засіданнях рад і в ректораті ста-

блільні п'ятирічні учебні плани, які до цього часу відсутні на всіх факультетах, крім хімічного і одного з відділень фізичного.

Всі ці заходи сприяли і сприяють зміцненню дисципліни і організованості в здійсненні учебного процесу. Але цих заходів мало для загального і стабільного підвищення успішності в університеті. Втім, саме це є нашим головним завданням. Для вирішення його потрібні зусилля колективів всіх кафедр і факультетів, зусилля всіх громадських організацій, кожного студента. Допомогти тим, кому важко, покарати ледаря, зробити боротьбу за високі показники в навчанні основним напрямком своєї діяльності — ось головне наше завдання.

Ми не можемо, не маємо права в цинішньому ювілейному році прийти до сесії з тими ж результатами, що й в минулому. Складність завдання ще й в тому, що домагатися загального і стабільного підвищення успішності ми повинні, підвищуючи одночасно і вимогливість. Ми чітко і ясно говоримо, що перескладання під час сесії дозволятись не буде, бо оцінки, виставлені у відміність, повинні бути об'єктивними і серйозними. Неприпустимий і алогічний такий випадок, коли викладач каже студенту: «Я Вам двійку не ставлю, але не ставлю ніякої іншої оцінки. Зайдіть завтра і доскладете мені такий-то матеріал». Такі розмови можуть мати місце чи в недосвідченого викладача, чи в людини, яка не поважає свою благородну професію. Во ж студент, який за чотири місяці не оволодів курсом (а не одним якимсь з питань квитка), заслуговує незадовільної оцінки. І аб-

сурдно думати, що за одну ніч він може вивчити матеріал.

Аналіз минулорічних результатів сесії показує, що по окремих кафедрах, які ведуть курси на різних потоках і факультетах, є до 90 процентів відмінних оцінок на іспитах, в той час як по інших кафедрах, на тих же потоках і факультетах — до 40 процентів незадовільних оцінок. І те, їйше погано. Як лібералізм без меж, так і вимогливість, не підкріплена копіткою роботою по навчанню протягом семестру, мають негативний виховний ефект. Ми говоримо, що не можна допускати ніякого зниження вимогливості до студентів, штучного і нереального підвищення показників.

Збори партійного і комсомольського активу відмініли — ніякі інші форми роботи не можуть розвиватися за рахунок учебного процесу. Навчання і виховання — головне в роботі будь-якої кафедри і факультету. І учебна частина та деканат вживають ряд заходів по упорядкуванню організації учебного процесу, по забезпеченню перших курсів всіх факультетів планами учебних занять — методичними довідником-показчиком і посібником для самостійної роботи. Проведена значна робота по упорядкуванню спецкурсів, спецсемінарів і спецпрактикумів. Необхідно підвищити відповідальність кафедр і факультетів за організацію занять з спецдисциплін.

Справою честі нашого колективу є підвищення успішності в ювілейному році — це наш кращий подарунок до Ленінського ювілею.

Увага МОЛОДИМ

НЕЩОДАВНО в університеті відбулася науково-методична конференція з питань організації навчання студентів перших курсів.

У першій доповіді голови науково-методичної ради професора О. В. Богатського дано характеристику новому поповненню студентів, у складі яких є значний прошарок робітничої і колгоспної молоді, що сповнена гарячого бажання вчитися.

У яскравій доповіді професора Д. Г. Елькіна показано, яке значення має поступовість переходу студентів від шкільних звичок навчальної праці до оволодіння ними уміннями вузівського навчання. Д. Г. Елькін побудував свій виступ на матеріалі вчення І. П. Павлова про динамічну стереотипію вищої нервової діяльності. Доповідач висловив багато педагогічних порад факультетам і кафед-

рам щодо організації навчального процесу першокурсників.

Доцент О. М. Белоусова розповіла про досвід читання лекцій на перших курсах, про те, як саме слід будувати ці лекції, передбачаючи в них елементи співбесіди та інші методи активізації слухачів під час лекції, про систему уточнення і демонстрації на лекціях, їх мовне оформлення тощо.

У виступі доцента В. М. Федорова було висвітлено питання про підготовку першокурсників до семінарських занять з історії КПРС, про важливість свідомого вивчення першоджерел і стислого їх конспектування.

У розповіді доцента І. І. Кобиляцького йшлося про потребу чіткого визначення в межах факультету обсягу обов'язкових самостійних робіт першокурсників, дотримання педагогічно доцільного

графіка проведення семінарських і практичних занять, а також було висунуто хоч і спірне, але важливе питання про встановлення дня самостійної роботи. Зверталась увага й на необхідність рішуче удосконалувати методику семінарських і практичних занять, уникати формальних завдань, заочувати творчість і самостійність студентів.

З цікавими думками про організацію педагогічного контролю за навчанням першокурсників і про проведення консультацій для них виступив доцент В. В. Сердюк.

Важливі міркування висловили професори Р. О. Файтельберг, І. М. Гоголев, А. І. Дльоміна, доценти Ю. Г. Ференс, П. О. Кашишковський, старші викладачі В. Г. Соломонов, С. К. Норкін, викладач А. П. Піскунович.

ПАРТІЯ ПОВСЯКДЕННО ДБАЄ ПРО УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ І ВІШОУШКОЛИ, РОБІТЬ УСЕ ДЛЯ ТОГО, щоб ВОНИ ЯКНАЙПОВНІШЕ ВІДПОВІДАЛИ ВИМОГАМ КОМУНІСТИЧНОГО БУДІВНИЦТВА І СУЧАСНІЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ РЕВОЛЮЦІЇ.

(З Тез ЦК КПРС «До сторіччя з дня народження В. І. Леніна»).

Ще раз про успішність

ЦЕ, БЕЗУМОВНО, одна з найголовніших проблем багатогранного життя нашого колективу. Особливою актуальнотю вона набуває саме зараз, коли студентський календар наказує: «На сесію — шукуйсь!».

Питанню успішності студентів університету була присвячена нарада комсомольського активу з участию представників професорсько-викладацького складу, членів комсомольських бюро факультетів і групомесін.

Засідання відкрив секретар комітету комсомолу т. Ткаченко. Він надав слово проректору по учебній роботі професору О. В. Богатському.

— Стан справ з успішністю, — сказав Олексій Всеволодович, — є досить тривожним. Особливо це стосується філологічного та механіко-математичного факультетів, де процент зниження успішності за останні кілька років найвищий. Не набагато кращі спряті і на інших факультетах. Лише юридичний та історичний відзначаються стабільністю.

Як результат зниження успішності є поступове зниження стипендіального фонду. Зараз він становить тільки 73 процента.

В чому причина таких явищ?

Леонід ПЕЛЬЦМАХЕР.

Bim a emo

Цього року в січні в нашій країні відбудеться перепис населення — важлива державна справа. До цього заходу залучено і студентів університету. Це, в основному, активісти, відмінники навчання різних факультетів.

Січень — особлива пора в житті студентів. Іде звіт за піврік і навчання. Тому студентам, які підуть на перепис, надано право складати заліки та іспити за індивідуальним планом.

Ми поцікавились, як ідуть справи у цих студентів на механіко-математичному факультеті. І було дуже приємно довідатись, що другокурсники Н. Кіро, О. Шах, О. Бакова вже склали два іспити (вищу алгебру та історію КПРС) на «відмінно», Л. Фетісова має «добре» з вищої алгебри і «відмінно» з історії КПРС. Л. Бобилева, І. Баєва мають «відмінно» з історії КПРС.

Перший іспит у випускників-геологів. Доцент І. О. Одинцов приймає іспит у студента-п'ятикурсника Л. Пічуга з курсу «Вчення про фахі і формациї».

Фото О. ЗАЙЦЕВА.

В ПАРТКОМІ ОДУ

Перше в новому році засідання партійного комітету було присвячено питанню про вивчення й пропаганду Тез ЦК КПРС «До сторіччя з дня народження В. І. Леніна».

Заслухавши й обговоривши повідомлення В. І. Світличного, партійний комітет прийняв постанову, у якій відзначив, що головний зміст і напрямок політичної роботи повинен бути пов'язаний з великою датою і визначається завданнями, які поставлені перед партійними організаціями постановою ЦК КПРС «Про підготовку до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна».

Пропаганда й вивчення Тез ЦК КПРС «До сторіччя з дня народження В. І. Леніна» є одним з головних центральних завдань ідеологічної роботи партійної організації університету. В зв'язку з цим слід організувати виставку в науковій бібліотеці ОДУ, переглянути тематику методологічних семінарів, подати допомогу в справі організації вивчення Тез підшефним районам, оформити стенд наочної агітації.

Постановою парткому затверджено заходи ідеологічної комісії для розяснення і пропаганди Тез ЦК КПРС «До сторіччя з дня народження В. І. Леніна», провести нараду ідеологічної комісії і активу з питань про завдання пропаганди Тез ЦК КПРС.

На вчених радах факультетів, партійних бюро, кафедрах до 20 січня обговорити і жити конкретних заходів по вивченю і пропаганді Тез ЦК КПРС в галузі учебової і політико-виховної роботи. Слід організувати в академгрупах і студентських гуртожитках бесіди, лекції, читання Тез ЦК КПРС. Для професорсько-викладацького складу і співробітників по лінії партійної освіти організувати читання лекцій з актуальних проблем, висунутих в Тезах ЦК КПРС.

В квітні провести теоретичну конференцію професорсько-викладацького складу і розробити тематику конференції. На методологічних семінарах, в мережі партійної освіти слід організувати глибоке вивчення Тез ЦК КПРС, а університетському товариству «Знання», кафедрам надати допомогу підшефним районам в їх пропаганді.

На сторінках газети «За наукові кадри», в наочної агітації пропагувати Тези ЦК КПРС. Відповідальні за організацію й виконання перелічених заходів члени партійного комітету Світличний В. І., Ганевич І. В., Ткаченко Т. І.

Вивчення і пропаганда Тез ЦК КПРС «До сторіччя з дня народження В. І. Леніна» покласти в основу всієї ідеологічної діяльності партійної організації університету.

колектив художньої самодіяльності на ВДНГ та перед воїнами Кантемирівської дивізії. Глядачі тепло прийняли академічний хор, ансамблі «Ліонок» і «Радуга», танцювальний колектив та естрадний оркестр. Тепла зустріч виступів студентів радувала нашу делегацію.

Керівництво ВДНГ високо оцінило роботу колективу і окремих учасників художньої самодіяльності, нагородивши їх 40 медалями юного учасника ВДНГ і 11 дипломами ВДНГ СРСР, а 40 осіб носитиме на своїх грудях значки лауреатів ВДНГ. Пам'ятний адрес нашим студентам було вручено і воїнами Кантемирівської дивізії.

Експозиція університету, що свідчила про результати науково-дослідної роботи університету, була високо відзначена керівництвом виставки СРСР, яке представило університет до нагороди Великою золотою медаллю ВДНГ СРСР.

Окремі експонати були удостоєні медалей, дипломів, адреса і грамот ВДНГ СРСР, 28 співробітників університету представлено до нагороди медалями. Ця висока оцінка багато до чого зобов'язує наш колектив.

І ми повинні працювати ще

В ХОДІ проведення Ленінських днів науки вищих училищ за кладів країни в павільйоні ВДНГ СРСР «Народна освіта СРСР» на прикінці грудня минулого року наш університет було представлено широкою експозицією. Було представлено 29 стендів та експонатів. Експозицію відкривали зобов'язання нашого колективу до 100-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна. Окремі стенді показували конкретні на- прямки наукових досліджень, які

в урочистому відкритті днів науки Одеського університету, в зустрічі з керівниками ВДНГ СРСР, з колективом Московського університету ім. М. В. Ломоносова. Зустріч з колективом Московського університету відбулась на Ленінських горах. Обмін думками між вченими нашого і Московського університетів мав велике значення для зміцнення традиційного співробітництва між двома університетами.

Нашу делегацію приймав за-

УНІВЕРСИТЕТ НА ВДНГ

проводяться в університеті в галузі гуманітарних та природничих наук. Декілька стендів і експонатів присвячувались конкретним дослідницьким роботам, які впроваджені чи впроваджуються в народне господарство СРСР. Було відведено місце працям наукового студентського товариства.

На виставку вийшла велика делегація (190 осіб). В складі делегації — 35 професорів, викладачів, керівників громадських організацій університету і 155 студентів — учасників художньої самодіяльності. Делегація брала участь

ступник Міністра вищої і середньої спеціальної освіти СРСР тов. Станіс В. Ф. Розмова була дружньою, діловою і дуже корисною.

Наші викладачі і студенти взяли активну участь у Мітингу протесту проти антинародних дій фашистської грецької хунти. Мітинг проходив в Московському університеті. Професор нашого університету А. В. Недзвідський і представник парткому говорили про солідарність колективу нашого університету з грецькими комуністами.

З великим успіхом виступив

краще, вносити ще більший вклад в розвиток радянської науки.

Вступаючи в Ленінський ювілейний рік, колектив університету повинен працювати так, щоб зобов'язання були успішно виконані.

Професор О. В. Богатський, проректор по учебовій роботі, Г. П. Плосконос, заступник секретаря парткому.

На фото: біля експозиції нашого університету.

Фото О. Зайцева.

емство в цих умовах має можливість розробити перспективну програму своєї діяльності в галузі техніки, економіки і організації виробництва, а також визначити, які засоби воно матиме для матеріального заохочення і проведення соціально-культурних заходів.

Випускник нашого університету, начальник відділу наукової організації праці О. В. Корніenko де-

равління соціалістичним суспільством, його планомірний розвиток відрізняє системний, комплексний підхід, необхідність охоплення та доцільної організації всієї сукупності громадських відносин в їх взаємодії.

Охарактеризувавши ленінські принципи наукового управління, Д. С. Бельфор сказав, що особливого значення соціальне планування набуває в зв'язку з економічною реформою. Кожне підприємство

тально виклав зміст плану і розповів про заходи, вже проведенні на заводі в цьому напрямку.

Контрольні цифри, одержані в результаті розробки плану, зведені в соціальну карту, яка відбиває зміни соціальної структури колективу і кожного працівника у вирішенні важливих завдань.

Запланований технічний прогрес — матеріальна основа для соціальних змін на підприємстві.

— Комплексний план ставить перед колективом нашого підприємства, — сказав О. Корніенко, — великих завдань щодо росту культурно-технічного рівня членів колективу. Передбачено поліпшення житлово- побутових умов, по-

ліпшення умов праці.

Викладач кафедри наукового комунізму М. М. Фещенко звернула увагу присутніх на те, що головним завданням соціального планування є розроблення системи планових заходів, які забезпечують гармонійний всебічний розвиток особи, а також одержання більш глибоких і точних знань про тенденції розвитку колективу, про потреби і бажання трудівників підприємств.

Директор заводу М. В. Кузьмін вказав: щоб правильно керувати виробництвом, необхідно вміти поєднувати проведення техніч-

них і соціальних заходів, не допускаючи ні в якому разі розриву між ними.

Головний інженер Л. Д. Іткіс, старший інженер М. О. Осмоловський, член партійного бюро Герой Радянського Союзу Г. І. Пегов та інші працівники, які виступили на засіданні, підкорислювали важливість і необхідність плану соціального розвитку, вказували на потребу доведення його до кожного працівника заводу.

Ф. Рєзник, викладач кафедри наукового комунізму, М. Андрічук, аспірантка кафедри наукового комунізму.

На фото зліва — виступає директор заводу, внизу — учасники засідання.

СТУДЕНТ

«Університет —
гордівство Казани,
и стени его
и донине
хранят
любовнейшее
воспоминание
о великом своем
гражданине».

В. МАЯКОВСКИЙ.

ВІН СТОІТЬ перед входом у головний навчальний корпус. Високо піднята голова, тужурка, мебда накинута поверх сорочок косоворотки, в руках книга... Студент Володимир Ульянов... Таким він був у роки навчання в одному з найстаріших університетів. Відлітий з бронзи, таким постає молодий Ленін перед нашими сучасниками.

Другий поверх Велика плита з барельєфом вождя і скупими рядками, що розповідають про навчання Володі Ульянова та його революційне хрещення в цих стінах. Ось і великий актовий зал. Коли в ньому читаються лекції з марксизму-лєнінізму або відбуваються випускні вечори, студенти особливо схвильовані. Адже саме тут 4 грудня 1887 року відбулася знаменита студентська сходка, в якій брав участь молодий Ленін. Поруч — сома аудиторія, де студент Володимир Ульянов слухав лекції з історії російського права. Тепер тут кімната-музей В. І. Ульянова-Леніна.

У ньому відтворено обстановку тієї далекої пори — незвичайні для нашого часу вузькі довгі парті, масивна дерев'яна кафедра, грифельна дошка, із стелі звішується лампа з газовими пальниками. Прості шафи з книгами з університетської бібліотеки. Багато з цих видань тримав у руках і вивчав Ленін. Тут же невелика, але глибока щодо змісту експозиція, присвячена казанському періоду життя та революційної діяльності Володимира Ілліча.

Тільки в цьому році тут побувало понад 120 000 чоловік.

Наш гід — студента третього курсу юридичного факультету Роза Мухamedова звертає увагу на репродукцію відомого малюнка художника М. М. Жукова — молодий Ленін на палубі волзького пароплава іде в Казань.

— Незадовго до цього, — каже вона, — сім'ю Ульянових спікало тяжке лихо: раптово помер батько Леніна — Ілля Миколайович, за участь у замаху на царя було страчено старшого брата Олександра.

Схиляючись перед пам'ятю палко любимого брата, пишаючись його мужністю, Володимир Ульянов, однак, відхилив обраний народниками шлях терористичної боротьби. «Ні, ми підімо не таким шляхом», — вирішив він. — Не таким шляхом треба йти. І зовсім не випадково, підкresлює екскурсовод, обрав Володимир Ілліч юридичний факультет. «Тепер такий час, — говорив він своєму двоюрідному братові М. І. Верстенникову, — треба вивчати науки права і політичну економію. Може, в інший час я обрав би інші науки...».

З ОЛОТА медаль, одержана по закінченні гімназії, давала випускникам право на безперешкодний вступ до будь-якого вищого учбового закладу. Всім, але не братові стражданого державного злочинця. Шлях у столичні університети для Володимира Ілліча було закрито. І тоді постало ли-

тання під Казанський університет. Але ї сюди попасті було нелегко. Ректор почав шукати причини, з яких можна було б відмовити юнакові в прийомі. І він написав на проханні Володимира Ілліча «Відсторочити до одержання характеристики».

Ось і характеристика, прислана з Симбірська: «Дуже талановитий, постійно стараний і акуратний, Ульянов в усіх класах був першим учнем і при закінченні курсу нагороджений золотою медаллю, як найдостойніший за успіхи, розвитком і поведінкою». Ректорові не залишилось нічого іншого, як поруч з першою резолюцією накласти другу: «Прийняті».

Одним з перших був Володимир Ульянов.

Наш гід — Роза Мухamedова показує цікавий документ. Це — петиція, яку вручили учасники сходки ректорові. Вона має яскраво виражений політичний характер і починається словами: «Зібрали нас сюди не що інше, як свідомість неможливості всіх умов, в які поставлене російське життя взагалі і студентське зокрема...».

Чотири години тривала сходка. Тільки пряма погроза губернатора застосувати війська, що стояли напоготові, примусила студентів покинути актовий зал. Звичайно, ні

ставом і Леніним відбудеться широко відомий діалог: «Ну чого ви бунтуєте, молодий чоловіче, — адже перед вами стіна!» — повчально скаже йому жандарм, «Стіна, та гнила — штовхні і розвалиться!» — пророчо відповів Ленін.

ДОКУМЕНТИ Центрального державного архіву Татарської АРСР свідчать, що найактивніших учасників сходки арештували, включили з університету і вислали з міста. У книзі «Список студентів... Казанського університету за 1887—1888 рік» їхні прізвища підкреслені кольоровими олівцями. Червоним інспектор позначав виключених без права вступити знову — Володимир Ілліч належав до таких. При цьому інспектор зробив дуже цікаву приписку: «Декабристи» 1887 року.

В тюремній камері арештована молодь ділилась думками і планами на майбутнє. На запитання тваришів, що він думає робити після виходу з тюрем, Володимир Ілліч відповідав, що перед ним одна дорога — революційної боротьби.

7 грудня Леніна вислали з міста в село Кокушкіно під негласний нагляд поліції. Криту кібітку, в якій він ішав, до міської оконоці супроводив поліцай.

Від тих подій нас відділяє більш як вісімдесят років. Те, за що боровся юнак Володимир Ульянов, давно стало живою дійсністю. Іншим став і Казанський орден Трудового Червоного Прапора університет імені В. І. Ульянова-Леніна.

— В рік навчання Володимира Ілліча, — розповідає ректор університету доктор фізико-математичних наук, професор М. Т. Нужин, — в ньому навчалося 918 студентів — діти дворян, купців, духовенства, різночинні інтелігentsii. А тепер на восьми наших факультетах набувають знань дев'ять з половиною тисяч чоловік — дітей робітників, селян, нашої радянської інтелігентії. Казанський університет — не тільки важливий центр підготовки спеціалістів з хімії, фізики, математики біології, геології, історії, права та інших галузей науки, але й великий науковий центр. До складу його входять науково-дослідні інститути математики і механіки, хімічний інститут імені О. М. Бутлерова, біологічний інститут, найстаріша в країні астрономічна обсерваторія. В останні роки тут відкрито ряд нових кафедр — радіофізики, електроніки, квантової електроніки, астрономо-геодезії,

Звітувати вчені

З ініціативи кафедри історії КПРС, у зв'язку з підготовкою до сторіччя з дня народження В. І. Леніна, була підготовлена і проведена Республіканська науково-теоретична конференція на тему: «Деякі проблеми історії робітничого класу України». В ній брали участь вчені вищих учбових закладів Києва, Одеси, Дніпропетровська, Миколаєва, Донецька, Чернівців, Нікополя та інших міст.

Пленарне засідання відкрив проректор університету В. В. Фащенко. З доповідями виступили викладач Н. Ф. Караполова («Класики марксизму-лєнінізму про керівну роль робітничого класу і критика сучасного ревізіонізму»), кандидат історичних наук О. Т. Альошкін («Ленінські методи вивчення історії робітничого руху»), кандидат історичних наук П. І. Воробей («Робітничий клас і питання керівництва національно-визвольним рухом на Україні в період імперіалізму (радянська історіографія проблеми)»), кандидат історичних наук Д. С. Шелест («Зміни в складі робітничого класу України в період комуністичного будівництва»).

В подальшому працювали секції з таких проблем: «Робітничий клас України в боротьбі за перемогу соціалістичної революції та зміцнення Радянської влади», «Робітничий клас України на чолі з трудящими в період соціалістично-го будівництва», «Зростання керівної ролі в період комуністичного будівництва».

На секціях було прочитано понад 50 доповідей. Багато з них — на теми, зв'язані з подіями на Півдні України, наприклад: «Ленінська «Іскра» і політична агітація серед робітників Одеси», «Робітничий клас Одеської губернії в роки відбудови народного господарства (1921—1925 рр.)», «Одеський порт в період соціалістичної індустриалізації країни» та інші.

Проблеми соціалістичного реалізму

У Києві проходила Всесоюзна науково-теоретична конференція, присвячена 100-річчю з дня народження В. І. Леніна — «Ленінізм і розвиток методу соціалістичного реалізму в літературі народів СРСР», де було заслушано доповіді й повідомлення вчених України, Москви, Ленінграда, Баку, Тбілісі, Алма-Ати, Вільнюса, Душанбе, Джамбула та інших міст Радянського Союзу. У широкому взаємному обміні думками було висвітлено роль ленінського вчення в розвитку теорії і практики літератури, соціалістичного реалізму на сучасному етапі, відзначено плідне взаємозагаження літератур братніх радянських народів, їх небуваний розвідок за роки Радянської влади під впливом житівторних ідей ленінізму.

У Всесоюзній конференції, організованій за ініціативою українських науковців, взяли участь провідні літературознавці з Москви й Ленінграда, гости з братніх радянських республік. З доповідями на пленарних засіданнях виступили Академік АН УРСР, директор інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР М. З. Шамота, член-кореспондент АН УРСР Л. М. Новицький, член-кореспондент АН УРСР, лауреати Ленінської премії Е. П. Кирилюк та Е. С. Шабловський, доктор філологічних наук, професор В. В. Новиков з Москви, доктор філологічних на-

ВОЛОДИМИР

НА СХОДКУ!

Мал. М. ЖУКОВА.

про своє небажання вчитися тут далі. Одним з перших залишив свій квиток Володимир Ульянов. І того ж вечора він написав про-

хання на ім'я ректора. Приїхавши в Казань з нестримним прагненням до знань і науки, юнак заявляв про неможливість продовжувати освіту в університеті при нинішніх умовах і просив виключити його з числа студентів. Але подати прохання Володимир Ілліч не встиг. В ніч на 5 грудня його було арештовано. Момент арешту добре передає картина місцевого художника І. Халілуллова. Ніч. До дерев'яного будиночка на колишній Ново-Комісаріатській вулиці Казані, де проживав студент Ульянов, підіхала підвoda з жандармами. Холодно. З вікна ляльється світло, освітлюючи кущу гори. Пристав відсічкові від несподіванки, побачивши, що бунтівник зовсім ще молода людина.

За якусь мить Володимира Ілліча повезуть у казанську тюрму. І тоді між поліцейським при-

бюхім і та інші. В університеті працює понад 400 докторів і кандидатів наук.

Молодь, яка набуває тут знань, завжди з відчуттям звертає свої думки до свого великого попередника, який вчився в цих стінах, людини, чиє життя і діяльність з юних років були подвигом.

А. ДЯЧЕНКО, В. КНЯЗЕВ.
(ТАРС).

Н. ЖИГАЛІВСЬКА.

Ленінські твори в бібліотеці

До наукової бібліотеки університету надходять твори В. І. Леніна з питань ідеологічної роботи.

Збірник «В. І. Ленін об ідеологічній роботі» випущено у 1969 році видавництвом політичної літератури. До збірника ввійшли статті, доповіді, листи, уривки з окремих робіт В. І. Леніна з питань творчого розвитку теорії марксизму, комуністичного виховання трудящих, боротьби проти

буржуазної ідеології, пропагандистської та агітаційної діяльності комуністів.

До цього, другого видання, ввійшли нові твори В. І. Леніна, які мало відомі широкому читачеві. Видання призначено для працівників ідеологічного фронту, для тих, хто вивчає історію КПРС у вузах та сітці партійної освіти.

Про боротьбу комуністів за розширення політичного впливу на

маси, за торжество ідей ленінізму розповідається у книжці «Ленінізм і современность», виданій у Москві. Книга знайомить читача з теоретичними і політичними проблемами, які практично роз'яснюють зараз комуністичні і робітничі партії світу. Вона розповідає про боротьбу з ідеологами анти-комунізму.

В. ТЕРЛЕЦЬКА.

ОСТАННІЙ ДЗВОНИК

Ця подія відбулась напередодні Нового року. Злились воєдино церемонія останнього дзвоника п'ятикурсників і посвячення в студенти першокурсників.

Першокурсники, одягнуті в чорні манти і шапочки, принесли урочисту клятву бути гідними спадкоємцями студентів п'ятикурсників, які залишають університет.

А студенти, яким недовго залишилось носити це ім'я, прислухавши останню лекцію професора М. П. Савчука, висловили подяку рідному факультету і запевнили, що ніколи не пориватимуть з ним зв'язок, куди б не кидала їх доля (комісія по розподілу): чи то в глухе село на Херсонщині, чи в АН СРСР.

— В цих стінах ми залишаемо частку душі своєї, а в наших серцях ми назавжди збережемо пам'ять про них, про діла, які тут ми звершували, — сказав староста п'ятого курсу В. Губанов.

Багато теплих слів напущені виголосили заступник декана В. С. Губський, представники громадських організацій, викладачі.

Наприкінці церемонії першокурсникам було надано право востаннє дати дзвоник п'ятикурсникам.

...Лекції позаду. Першокурсники вступили в свою першу сесію, а п'ятикурсники — в останню.

В. ПАВЛІЧЕНКО,
студент п'ятого курсу біологічного факультету.

ВАЖЛИВІ ПРОБЛЕМИ

З ПОЧАТКУ цього навчально-го року в полі зору групи народного контролю університету було вже чимало різних, великих і малих справ. Деякі з них після сигналів народних дозорців були оперативно в робочому порядку вирішені, інші — потребують ще вдумливого вивчення, щоб визначити найдосконаліше шляхи їх розв'язання й ліквідації недоробок. До таких питань належить виробнича практика студентів старших курсів.

В учбових планах третіх-п'ятих курсів її відводиться майже 25 процентів учбового часу. Однак, перевірка виявила, що виробничі практиці на деяких факультетах приділяється недостатня увага. Так, досі не визначені відповідальні керівники за організацію, проведення й результати виробничої практики, хоча на це є вказівка вченого ради університету. За це, в першу чергу, як справедливо відзначалося на засіданні групи народного контролю, відповідає учебна частина університету і декані факультетів.

Міністерство вищої і середньої освіти асигнує на проведення виробничої практики близько 70 тисяч карбованців. Проте ці кошти ось уже протягом

декількох років повністю не використовуються. У 1969 році кафедри біологічного факультету дали заявки для проведення виробничої практики на суму 4216 крб, а використали тільки 2165 крб. Це приводить до скорочення кошторисних коштів на практику в наступних роках. На біологічному, фізичному та хімічному факультетах не було єдиного, добре продуманого плану практики, не було домовленості з установами, підприємствами, де мала відбуватись виробнича практика студентів. Звідси і трапилися зміни у планах, звідси й гірші результати практики. Зрозуміло, що на ці недоліки не може не звернути увагу учебна частина, готовуючись до проведення виробничої практики в цьому навчальному році.

Питання про виробничу практику було обговорене на засіданні університетської групи народного контролю. У своєму рішенні група зобов'язала керівників факультетів і кафедр в найближчий час виробити єдиний план виробничої практики. Виділити досвідчених керівників, заслуховувати звіти студентів на засіданні кафедри. Адміністрації забезпечувати виробничу практику відповідним автотранспортом.

«За наукові кадри», орган парткома, ректората, комітета ЛКСМУ і профкома Одеського ордена Трудового Красного Знамени

государственного університета ім. І. І. Мечникова, гор. Одеса. Адреса редакції: Одеса, вул. Петра Великого, 2.

Одеська міська друкарня.

ЦІКАВА ЗУСТРІЧ

Нещодавно на філологічному факультеті відбулась зустріч студентів факультету з колишньою Одеського театру опери та балету Зінайдою Семенівною Кабановою.

Репертуар співачки був різноманітним і інтересним. Вона виконувала арії з опер Веді «Грубадур», «Дон Карлос», Вагнера «Лоєнгрін», Сен-Санса «Самсон і Даліла», Бізе «Кармен», пісні Грига «Троянд» та інші.

Голос у Зінайди Семенівні прямий, захоплюючий. Тому, напевне, кожен її номер супроводжувався бурхливими оплесками слухачів.

Велика заслуга в музичному оформленні належить скомпанатору Сусанні Лембергській.

Прощаючись, студенти висловлювали учасникам концерту подяку, дарували квіти, бажали великих творчих успіхів.

Л. ШАБАНОВА,
В. СИНЕЛЬНИКОВ.

НАШІ ЗЕМЛЯКИ

М. П. КАСТЕРІН

М. П. Кастерін — видатний фізик нашої країни — учень О. Г. Столетова і М. П. Лебедєва. Після закінчення Московського університету в 1892 році він був залишений при ньому для підготовки до наукової діяльності. Пройшовши всі службові посади від лаборанта до доцента, в 1903 році з успіхом захистив докторську дисертацію (без попереднього захисту магістерської) на тему: «Про розповсюдження хвиль в неоднорідному середовищі», в якій дав повне теоретичне розв'язання цієї проблеми.

Коли в 1906 році звільнілась кафедра фізики в Новоросійському (Одеському) університеті (професор Ф. Н. Шведов, який очілював дану кафедру, помер), М. П. Кастерін був обраний на цю посаду, яку й займав до 1922 року, керуючи в той же час фізичним інститутом.

З приїздом до Одеси М. П. Кастеріна викладання фізики в університеті було піднято на вищий рівень, відповідно до вимог часу в цій галузі. Він домігся близької постановки лекційного демонстрування й значно підвищив рівень лабораторних занять. Водночас з цим М. П. Кастерін розгорнув жваву науково-дослідну роботу у фізичному інституті, де згуртував значну групу молодих талановитих вчених — своїх учнів (Е. А. Кирилов, Ю. Л. Михневич та інші).

Перу М. П. Кастеріна належить понад 30 друкованих праць в галузі експериментальної та теоретичної фізики. Зокрема, він пер-

ший розробив теорію явища дисперсії звуку при його поширенні в середовищі. Ця теорія була близько підтверджена класичними, тонкими експериментами Миколи Петровича по дослідженю звукового поля за допомогою резонаторів. В подальшому теорія М. П. Кастеріна була поширена на світлові явища і була підтверджена точними дослідами Е. А. Кирилова в галузі аномальної дисперсії світла. За редакцією М. П. Кастеріна видано кілька підручників з фізики, серед них і «Курс фізики» Г. А. Лоренца та інші.

Повернувшись у 1922 році до Москви, М. П. Кастерін працював в Науково-дослідному інституті фізики, був консультантом Центрального аерогідродинамічного інституту, проводив спеціальні роботи з теоретичної фізики за завданням РНК СРСР, керував підготовкою молодих спеціалістів.

Після від'їзду М. П. Кастеріна з Одеси його учні і співробітники продовжували розпочату ним справу: поширювали науково-дослідний напрямок робіт і підвищували рівень учбово-педагогічної діяльності.

М. П. Кастерін помер 10 грудня 1947 року на 78 році життя.

Професор С. ГОЛУБ.

ЛИРИЧЕСКИЕ ВАРИАЦИИ

ПЕСНЯ СТУЧИТ В ОКНО

Тихо шуршали страницы,
О чем-то скрипело перо,
Кто-то читал о станицах,
О землях, в которых тепло...
Парень лобастый какой-то
Молчал и готовил чертеж.
Ночи на воздух манили
Ажурной листвою берез.
В зале читальном то было.
На улице пела весна...
Плавали грезы и грезы...
С улыбкой вставала луна.
Звезд ясноглазых алмазы
Искристо светились во мгле,
И отражением прекрасным
Играли в морской волне.
Тихо шуршали страницы,
О чем-то скрипело перо.
Взлетая на крыльях птицы,
Песни стучали в окно.

Алла ЛУСТ,
студентка філологічного
факультета.

БУДНІ НАРОДНИХ КОНТРОЛЕРІВ

* * *

Народні дозорці в цьому році перевірили, як виконується ухвалила парткому університету про ліквідацію недоліків у справі збереження та використання матеріальних цінностей, що є на складах університету та в лабораторіях. У порівнянні з минулим роком у цій справі вже намітились деякі зруші в країні бік. Однак, як відзначено в цьогорічних актах перевірки, чимало істотних хиб і на сьогодні ще не усунуто. Ми це проілюструємо, підтвердимо тільки декількома фактами.

Більшість складських приміщень, в яких зберігається цінне майно, матеріали, так досі й не відремонтовані, зокрема, не відреставовані приміщення, в якому знаходитьться цемент. На деяких факультетах лежить обладнання, матеріали, які в найближчі ж дні, а, навіть, роки не будуть використані. І лежать вони мертвим капіталом. У одній лабораторії фізичного факультету таких матеріалів лежить приблизно на 60 тисяч карбованців, а в проблемній лабораторії геології — на 12 тисяч карбованців. Зрозуміло, що з цим анік не можна миритися.

Сподіваємося, що ректорат, адміністрація в цьому році активніше візьмуться за ліквідацію відзначених в актах перевірки недоліків.

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.

ЗА СИГНАЛОМ

Члени нашої групи народного контролю живо відгукуються на кожен сигнал про недоліки в будь-якій галузі діяльності великого колективу. За одним з таких сигналів була проведена перевірка документації та фактів, звязаних з експедиційним рейсом науково-дослідного судна «Академік Андрусов».

Ось що показала перевірка: ще з 12 червня судно не мало права на плавання. Отже, щоб приховати незаконний вихід у море, капітан Легостаєв підіймав прапор ходових випробувань, судно не тільки не було готове до плавання, але й недостатньо забезпечене рятувальними засобами, не діяла радіостанція. Ніхто з команди, окрім помічника капітана тов. Саєнка І. С. та старшого помічника тов. Балатюк Б. К. не має диплому чи іншого документу, який свідчив би про кваліфікацію. Нічної пори судно освітлювалось гасовим ліхтарем. Всі ці недоліки особливо далися взнаки під час штурму. Такі порушення припускалися і в інших виходах в морі.

Наслідки перевірки були представлені до ректорату. Наказом ректора капітану судна П. А. Легостаєву за грубе порушення правил мореплавання оголошено судову догану.

В. ЦВЕТКОВ,
голова групи народного контролю університету.

Закінчилась першість вузів міста з волейбола та баскетбола найемоційніших видів спорту. Для наших команд ці ігри були відмінні. Жіноча волейбольна команда вперше завоювала перше місце. І в цьому чимала заслуга майстра міжнародного класу Н. Абрамової, майстра спорту Г. Афанасьєвої, першозорядниць В. Ярошенко та Л. Якушіної.

Жіноча баскетбольна команда також здобула перше місце, а чоловіча — друге. В жіночій команді добре грава А. Дорошенко та З. Коліснichenko.

Л. ЛУПОЛОВЕР.

В. о. редактора Н. ГАЛУШКО.

Зам. № 210—1000.